

Arviointikertomus vuodelta 2025 / Vastineet

Tarkltk 22.05.2026 § 41

Kuntalain 121 §:n mukaan Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävä on myös arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Ehdotus (puheenjohtaja):

Esitetään, että tarkastuslautakunta hyväksyy ja allekirjoittaa arviointikertomuksen vuodelta 2025.

Tarkastuslautakunta esittää, että kunnanvaltuusto

1. merkitsee vuoden 2025 arviointikertomuksen tiedoksi ja lähettää sen edelleen kunnanhallitukselle toimenpiteitä varten sekä
2. pyytää kunnanhallitukselta lausunnon (kuntalaki 121 §) lokakuun 2026 loppuun mennessä siitä, mihin toimiin sen johdosta on ryhdytty

Päätös:

Hyväksyttiin.

Päätös:

Valtuusto hyväksyi tarkastuslautakunnan ehdotuksen.

- - -

Merkittiin, että tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Tanja Siipilehto esitteli valtuustolle arviointikertomuksen vuodelta 2025.

Ehdotus:

Kunnanhallitus lähettää vuoden 2025 arviointikertomuksen tekniselle lautakunnalle ja sivistyslautakunnalle tiedoksi ja pyytää kunnan johtoryhmää valmistelemaan lausunnon kunnanhallituksen käsittelyä varten 30.9.2026 mennessä. Lausunnon valmistelun koordinoi talouspäällikkö Riika Nevanperä.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Tarkastuslautakunta edellyttää arviointikertomuksessa vuodelta 2025, että strategisten tavoitteiden toteumat avataan jatkossa

selkeästi tilinpäätökseen. Samalla tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitukselta, että se avaa tavoitteiden toteutumisen arviointikertomuksen vastineessaan niiltä osin kuin tarkastuslautakunta ei ole pystynyt niitä tilinpäätökseltä toteamaan.

Strategiaan sisältyy arviointikriteerit (alkuperäisestä strategiasta tai talousarviosta 2025), jotka ovat toteutuneet tilinpäätöksen mukaan seuraavasti:

- asukasmäärätavoite 3200 kunnan strategian mukaan ja 3000 talousarvion 2025 mukaan, asukasmäärä vuoden 2025 lopussa oli 2949, tavoite ei toteutunut
- yritysten toimipaikkatavoite 300, tavoitteen toteutuminen ei käy selkeästi ilmi tilinpäätöksestä 2025, tavoite ei toteutunut, yritysten kokonaismäärä 249
- työpaikkaomavaraisuuden tavoite 100 %, tavoitteen toteutuminen ei käy selkeästi ilmi tilinpäätöksestä 2025
- Kelan sairastavuusindeksitavoite (ikävakioitu) 105, tavoitteen toteutuminen ei käy selkeästi ilmi tilinpäätöksestä 2025
- kuntalaisten tyytyväisyysarviotavoite >8, tavoite ei arvioitavissa tilinpäätöksestä 2025 koko kuntaa koskien (palvelualueiden keskiarvona)
- kriisikuntamittarit, tavoitteena että yksikään kriteeri ei täyty, tavoite toteutui
- hiilipäästöt (tonnia/asukas), tavoite 10, tavoitteen toteutuminen ei käy selkeästi ilmi tilinpäätöksestä 2025
- henkilöstön tyytyväisyys, tavoite 8 (asteikko 1-10), toteutui, keskiarvo 8,6

Edellä mainittujen tavoitteiden toteutuminen niiltä osin kuin niitä ei ole pystynyt tilinpäätökseltä toteamaan:

- **strategiset tavoitteet tähtäävät vuoteen 2035, tavoitteet vuonna 2025 ovat osittain saavuttamatta**
- **kuntalaisten tyytyväisyysarviointi tehdään syksyllä 2026 Taloustutkimus Oy:n toimesta. Edellinen on tehty keväällä 2024, Kuntien asukaskokemus tutkimusraportti Pyhäjoki 28.5.2024 käsitelty Khall 10.6.2024, Valt 19.6.2024.**

Yhteenvedona tarkastuslautakunta arvioi, että kokonaisuutena valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin. Tarkastuslautakunta esittää arviointinsa perusteella seuraavat huomiot ja kysymykset, joihin se odottaa saavansa vastaukset arviointikertomuksen vastineessa (vastaukset tummennettuna):

Hallinto-, elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Työllisyyden-tulosalueen tavoitteena on ollut nuorisotyöttömyys 0 % ja pitkäaikaistyöttömyys 10 %. Tarkastuslautakunta esittää kysymyksen siitä, ovatko tulosalueelle asetetut tavoitteet olleet realistisia? Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan tavoitteiden toteutuminen jäi kauas asetetuista tavoitteista, mikä viittaa siihen, etteivät tavoitteet olleet realistisia. Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota tavoitteiden asettamiseen.

Nuorten ja lasten hyvinvointiin ja tulevaisuuteen on kunnassa panostettu merkittävästi resursseja esimerkiksi päivähoitoon, koulutukseen ja nuorisotyöhön. Katsomme, että nuorisotyöttömyyden 0 prosentin tavoite on perusteltu. Muu tavoitetaso tarkoittaisi käytännössä sen hyväksymistä, että osa nuorista jää työttömäksi.

Tavoite on sekä taloudellisesti että inhimillisesti perusteltu. Vaikka kunta ei voi vaikuttaa kaikkiin työttömyyden taustalla

oleviin tekijöihin, nuorten työllisyyden edistämisen tulee olla tavoitteellista ja kunnianhimoista.

Henkilöstötoimikunnan-tulosalueen tavoitteena on ollut intran uudistaminen tilikaudella 2025. Tavoite ei ole toteutunut ja tarkastuslautakunta tiedustelee missä vaiheessa intran uudistaminen on ja onko tavoite toteutunut?

Intranetin uudistamisen tavoite on käytännössä siirretty henkilöstötoimikunnalta markkinoinnin eli elinvoimatoimialan vastuulle. Uudistamisen aikataulu on viivästynyt käytettävissä olevien resurssien, erityisesti työajan, rajallisuuden vuoksi. Uusi intranet otetaan käyttöön viimeistään marraskuussa 2026.

Asunto-, kaavoitus- ja maapolitiikan -tulosalueella asuntojen vuokrauksen täyttöaste oli 76,7 %. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tulosalueen alijäämäisiin kustannuspaikkoihin, jotka kohdistuvat asuntoihin ja toteaa etteivät kaikki asunnot ole asuinkäytössä vaan asuntoja on luovutettuina yhdistysten käyttöön. Tarkastuslautakunta nostaa esille kustannusten kohdentamisen.

Miten varmistetaan jatkossa, että kustannukset kohdistetaan oikeille tulosalueille ja hallintokunnille niiden todellisen käytön mukaisesti?

Erityisesti tarkastuslautakunta kysyy:

- onko kustannusten nykyinen jakautuminen tulosalueiden kesken oikea,
- miten muiden kuin varsinaisessa asutuskäytössä olevien tilojen (esim. yhdistyksille ja muille toimijoille luovutetut asunnot) kustannukset kohdennetaan, ja
- mihin toimenpiteisiin ryhdytään, jotta nämä kustannukset eivät jatkossa vääristä asuntojen kustannuspaikan tulosta?

Ns. Vanhan koulun alue on monella tapaa ongelmallinen. Rakennuksissa on vain vähän asuntovuokraustoimintaa ja tyhjiillään olevia asuntoja on annettu yhdistysten käyttöön. Kohde on tuottanut tappiota v. 2025 n. 25 000 euroa. Tappio heikentää asunto-, kaavoitus ja maapolitiikan tulosalueen tulosta. Kohteen vuokraaminen on hankalaa rakennuksissa olevien sisäilmaongelmien vuoksi. Kohteen tulevaisuus pitäisi ratkaista tavalla tai toisella.

Sivistyspalvelut

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sivistyspalveluissa toteutettaviin hankkeisiin. Tarkastuslautakunta tiedustelee, onko hankkeille laadittu suunnitelma niiden päättymisen jälkeisestä ajasta: arvioidaanko systemaattisesti hankkeissa syntyneen toiminnan tarve ja mahdollinen pysyväksi vakiinnuttaminen osaksi palvelutuotantoa?

Hankkeiden toteuttaminen vaatii suunnitelmallista seuranta ja hankesuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden tarkentamista koko hankekauden ajan. Laajoissa hankkeissa toimii erillinen hankkeen ohjausryhmä, joka seuraa hankkeen toteutumista ja tekee tarvittaessa muutoksia. Kehittämishankkeet ovat kuukausittain rehtoritiimin tai sivistyksen johtoryhmän kokousten asialistalla ja niiden toteutumista seurataan säännöllisesti sekä toiminnan että talouden osalta.

Kaikista sivistyspalvelujen hankkeista laaditaan hankkeen lopussa loppuraportti, jossa tarkastellaan toteutuneita toimenpiteitä ja arvioidaan saavutettuja tavoitteita. Jokaisesta hankkeesta on tärkeää saada kunnan toimintaan pysyviä toimintamalleja tai työkaluja. Osa kehittämishankkeista on myös mahdollistanut toiminnan jatkumisen pysyvänä toimintana, kuten tasa-arvohankkeen (v.2024-2026) rahoituksella palkattu hyvinvointiohjaaja, jonka tehtävä on kunnassa vakinaistettu syksyllä 2026.

Jokaiseen hankesuunnitelmaan sisältyy kuvaus siitä, miten hankkeen tulokset levitetään ja miten niitä hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen. Vastuu hankkeiden tulosten ”juurruttamisesta” kuntaan on hankkeiden vastuuhenkilöillä ja sivistysjohdolla.

Varhaiskasvatus-tulosalueen tavoitteena on ollut lasten tyytyväisyys -kyselyn vuosittainen tekeminen. Tilinpäätöksen 2025 mukaisesti kyselyn tekeminen on siirtynyt osittain vuodelle 2026, joten tarkastuslautakunta tiedustelee missä vaiheessa kyselyn tekeminen on ja onko kysely tehty?

Kysely tehdään perheille suunnatun asiakastyytyväisyyskyselyn yhteydessä syyslukukaudella 2026.

Lisäksi tulosalueen tavoitteena on ollut henkilöstösuunnitelman laatiminen vuoteen 2030, mutta tilinpäätöksen 2025 mukaisesti työ tämän osalta jatkuu vuonna 2026. Tarkastuslautakunta tiedustelee missä vaiheessa henkilöstösuunnitelman laatiminen on ja onko tavoite toteutunut? Tarkastuslautakunta tiedustelee, onko valmisteilla olevassa henkilöstösuunnitelmassa otettu huomioon varhaiskasvatuksen hälyrahaan ja varallaoloon liittyvät tarpeet sekä niiden vaikutukset toiminnan järjestämiseen?

Henkilöstösuunnitelma on laadittu. Varhaiskasvatuksen hälyrahaan ja varallaoloon liittyvät tarpeet huomioidaan, kun henkilöstötoimikunnan päätöksellä (Henktmk 2.9.2026/ § 31) otetaan varhaiskasvatuksessa vuonna 2027 käyttöön varallaolojärjestelmä.

Tekniset palvelut

Tekninen hallinto ja liikennealueet -tulosalueiden tavoitteissa Routa-järjestelmään liittyvät tavoitteet eivät ole toteutuneet. Tarkastuslautakunta tiedustelee, onko tarkoituksena Routa-järjestelmän korvaaminen toiseen järjestelmään, mikäli järjestelmän

käytettävyys ei ole vastannut odotuksia? Miten on suunniteltu ohjelmiston tuleva käyttö?

Routa-järjestelmän käytön aikana todettiin, että järjestelmä ei vastannut kaikilta osin kunnan tarpeita ja sen käytettävyys koettiin monimutkaiseksi ja kankeaksi. Järjestelmän hyötyjä suhteessa kustannuksiin arvioitiin vuoden 2026 alkupuolella, minkä jälkeen palvelu irtisanottiin. Tällä hetkellä järjestelmälle ei ole suunnitteilla suoraa korvaajaa, vaan mahdollisia uusia ratkaisuja arvioidaan myöhemmin tarpeen mukaan.

Tarkastuslautakunta pyytää konserniohjaukselta vastinetta siihen, miten Hourunkosken ja muiden kuntakonsernin tytäryhtiöiden tavoitteiden asetantaa ja seurantaa tullaan toteuttamaan ja seuraamaan kuluvalle tilikaudella, jotta valtuuston asettamat tavoitteet saavutettaisiin jatkossa.

- **Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja suorittavat konserniohjausta valtuuston hyväksymien konserniohjeiden mukaisesti. Kunnanjohtaja ja kunnanhallitus seuraavat yhtiöiden kokouspöytäkirjoja. Kunnanjohtaja käy konserniyhtiöiden toimitusjohtajien kanssa keskusteluja konsernijohtamisen tavoitteiden saavuttamiseksi. Puolivuotiskatsaukset tuodaan kunnanhallitukselle kirjallisesti.**

Lisäksi tarkastuslautakunta esittää huolensa koskien Hanhikiven Sähkönmyynti Oy:n tulevaisuutta ja siihen liittyviä kunnan takausvastuita, jotka on esitetty kunnan tilinpäätöksen liitetietojen vastuuosiossa. Tarkastuslautakunta korostaa konsernivalvonnan tärkeyttä kyseisessä tilanteessa ja esittää kunnanhallitukselle myös kysymyksen siitä, kuinka Hanhikiven tilannetta tullaan jatkossa edelleen seuraamaan konsernivalvonnan sekä myös kunnan riskienhallinnan kannalta ja niitä koskevien ohjeistuksien puitteissa?

- **Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja suorittavat konserniohjausta ja valvontaa valtuuston hyväksymien konserniohjeiden**

mukaisesti. Hanhikiven Sähkönmyynti Oy:n osalta emo hankkii lainopillista osaamista asianajotoimistolta.

Ehdotus:

Kunnanhallitus merkitsee yllä olevat vastineet tiedoksi ja lähettää ne edelleen tiedoksi valtuustolle.

Päätös: